

บทรายการวิทยุฟันทอล์ค
เรื่อง ครอบฟันสำหรับฟันน้ำนม
เรียบเรียงบทความโดย อ.ทพญ.ดร.ฤดี สกุลรัชตะ

ครอบฟันสำหรับฟันน้ำนม คือการบูรณะฟันน้ำนมที่เกิดมีการสูญเสียโครงสร้างของตัวฟันไปมากจนไม่สามารถอุดด้วยวัสดุบูรณะฟันได้ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากฟันผุ ฟันที่แตกหัก ฟันน้ำนมที่มีลักษณะเคลือบฟันหรือเนื้อฟันไม่ดีผิดปกติ หรือในฟันน้ำนมที่ได้รับการรักษาประสาทดฟันมาแล้ว โดยฟันน้ำนมเหล่านั้นยังไม่ถึงเวลาหลุด คือยังอยู่ในช่องปากอีกมากกว่า 1-2 ปีขึ้นไป ครอบฟันน้ำนมมีหลายแบบ ทั้งแบบสีเหมือนฟัน และแบบโลหะ

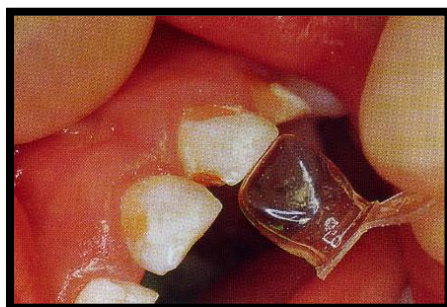
ครอบฟันโลหะ

เป็นครอบฟันน้ำนมสำเร็จรูปที่ทำจากโลหะไร้สนิม (ชนิดออสเทนเนติก, **Austenitic type**) ซึ่งเป็นส่วนประกอบของเหล็ก โครเมียม นิกเกิล และแร่ธาตุอื่น ๆ ทำการขึ้นรูปเหมือนกับฟันน้ำนม มีหลายขนาดและมีทั้งสำหรับฟันหน้าและฟันหลังน้ำนม ข้อดีของครอบฟันโลหะไร้สนิมคือมีความคงทนสูง ป้องกันการเกิดฟันผุซ้ำได้ดี เทคนิคการทำไม่ยุ่งยาก ใช้เวลาในการทำน้อยกว่าครอบฟันน้ำนมประเภทอื่น ๆ และราคาต่ำกว่าครอบฟันน้ำนมชนิดอื่น ๆ แต่มีข้อด้อยคือ ไม่สามารถใช้ได้ในเด็กที่แพ้นิกเกิล และความสวยงามไม่เหมือนธรรมชาติ เพราะฟันน้ำนมจะเป็นสีโลหะ แต่ทันตแพทย์จะบอกเด็กว่าเป็นฟันไอรอนแมน ฟันทหาร หรือฟันนางฟ้า ที่เงางาม แข็งแรง ซึ่งพบว่าเด็กส่วนใหญ่สามารถยอมรับได้

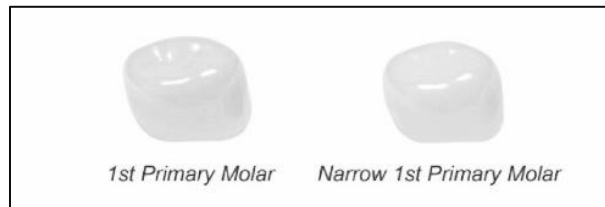
ครอบฟันน้ำนมแบบสีเหมือนฟัน ที่นิยมใช้อยู่ในปัจจุบันมี 2 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 ครอบฟันน้ำนมที่ทำขึ้นจากวัสดุบูรณะสีเหมือนฟันโดยมีครอบฟันพลาสติกเป็นแบบ (เบโดสตริป คราวน์, **Pedo strip crown**)

ครอบฟันน้ำนมชนิดนี้มีเฉพาะสำหรับฟันหน้าน้ำนม มีความคงทนปานกลาง มีความสวยงามค่อนข้างดี แต่กระบวนการทำค่อนข้างยุ่งยาก มีราคาไม่สูงมากนัก แต่ความสวยงามจะดีเด็กต้องให้ความร่วมมือในการทำ และไม่เหมาะกับฟันหน้าที่เหลือโครงสร้างฟันน้อยมาก ๆ หรือมีเหงือกอักเสบมาก หรือเด็กที่ฟันหน้าบนและล่างสบชนกันพอดี

ประเภทที่ 2 ครอบฟันน้ำนมเซรามิกสำเร็จรูป (เซอร์โคเนีย เซรามิก คราวน์, zirconia ceramic crown)

เป็นครอบฟันน้ำนมที่ทำจากเซอร์โคเนียซึ่งไม่มีโลหะเป็นส่วนผสม มีสำหรับทั้งฟันหน้าและฟันหลังน้ำนม ครอบฟันเซรามิกให้ความสวยงามดีมาก ความคงทนดี แต่ราคาสูง และเนื่องจากครอบฟันมีความหนา ไม่สามารถยืดหยุ่นได้ ในการทำจึงต้องทำการกรอฟันน้ำนมค่อนข้างมาก ทำให้ครอบฟันชนิดนี้เหมาะกับฟันน้ำนมที่ผ่านการรักษาประสาทฟันมาแล้ว

ขั้นตอนการทำครอบฟันน้ำนมที่เป็นขั้นตอนมาตรฐานจะเริ่มต้นด้วยการทายาเฉพาะที่ ตามด้วยการฉีดยาชาปริมาณที่เหมาะสม จากนั้นทันตแพทย์ใส่แผ่นยางกันน้ำลายเพื่อให้เด็กสบาย ป้องกันครอบฟันหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ หล่นไปในปากเด็ก จากนั้นทำการกรอแต่งฟันที่ต้องทำครอบ เมื่อกรอแต่งเสร็จแล้ว ทันตแพทย์เลือกครอบฟันเบอร์ต่าง ๆ มาลองและตกแต่งให้พอดีกับฟัน และยึดติดครอบฟันกับฟันน้ำนมด้วยกาวยึดทางทันตกรรม

ภายหลังการทำครอบฟันน้ำนมในวันแรก ควรงดให้เด็กรับประทานอาหารที่แข็งหรือเหนียว เนื่องจากในวันแรกกาวทางทันตกรรมยังไม่แข็งยึดกับฟันดี อาจจะทำให้ครอบฟันขยับหรือหลุดออกมาได้ ผลแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่อาจพบได้ในการทำครอบฟันโลหะไร้สนิม นอกจากนี้อาจพบว่ามีเลือดออกบริเวณของเหงือกของฟันที่ทำครอบฟันไปเล็กน้อย หรือแปรงฟันแล้วเลือดออก หรือเจ็บเล็กน้อย ซึ่งถือว่าเป็นผลตามปกติหลังทำครอบฟัน เนื่องจากในกระบวนการทำครอบฟันน้ำนมจะมีการกรอแต่งโดนขอบเหงือก หากฟันที่ทำครอบฟันน้ำนมไปได้รับการแปรงฟันทำความสะอาดอย่างดี เหงือกกรอบ ๆ ครอบฟันน้ำนมจะแข็งแรงและหายเป็นปกติ ปราศจากเลือดออกใน 2-3 วัน แต่หากไม่แปรงฟันให้ดี ครอบฟันน้ำนมจะขุ่นไม่เงางาม และเกิดเหงือกบวมอักเสบได้

เด็กที่ได้รับการทำครอบฟันน้ำนมไป ไม่ต้องกลับมาถอดหรือถอนครอบฟันน้ำมนั้นออกในอนาคต เนื่องจากครอบฟันน้ำนมและฟันน้ำนมซี่นั้นจะหลุดไปพร้อมกันเมื่อถึงเวลาที่ฟันแท้ข้างใต้ขึ้นตามปกติ เพราะครอบฟันน้ำนมเป็นเพียงเปลือกนอกที่ยึดติดฟันน้ำนมข้างใน ซึ่งไม่มีผลต่อการหลุดของฟันน้ำนมหรือการขึ้นของฟันแท้ข้างใต้ แต่ในเด็กบางรายที่ใส่ครอบฟันน้ำนมตั้งแต่อายุน้อย อาจเกิดการหลวมหรือหลุดของครอบฟันน้ำนมได้ ซึ่งหากผู้ปกครองพาเด็กมาพบทันตแพทย์พร้อมครอบฟันที่หลวมหรือหลุด จะสามารถนำครอบฟันน้ำนมเก่านั้นมายึดติดกับฟันน้ำนมใหม่ด้วยกาวทางทันตกรรมได้